

BÖLÜM 4

ÇALIŞAN KADINLARDA ANNE SÜTÜ VE EMZİRME İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

Neşe KARAKAYA ¹

GİRİŞ

Şu anda çok sayıda kadın, doğumdan sonra işe geri dönüyor ve bebeklerini emzirebilmek için ücretli doğum izni, süt izni veya emzirme molaları gibi yasal düzenlemelere ihtiyaç duyuyor (1). Kadınlar, çalıştıkları süre zarfında bebeklerini emzirmekte zorlanmaktadır, çünkü iş yerinde geçirdikleri zamanın en az üçte biri bu durumu engellemektedir. Çalışan anneler, kısa sürede emzirme sorunlarıyla karşılaşmakta ve bunun sonucunda erken dönemde emzirmeyi bırakmak veya bebeğin emmeyi reddetmesiyle karşılaşmaktadır.

EMZİRME VE İŞE DÖNÜŞ

Çalışma saatlerinin esnekliği ve çalışma koşulları, emzirmeyi sürdürmek için önemli faktörlerdir. Bir yıl içinde işe döndükten sonra bile, emzirmeyi bırakma oranı çok yüksektir (1). Kadınlar arasında işe döndükten sonra bireysel olarak profesyonel destek almamış olanlarda emzirmenin erken sona erme riskinin daha yüksek olduğu bilinmektedir (2). Doğum izni süresi arttıkça, emzirme süreleri de artmaktadır (3). Amerika'da, yaşları altı ve altı yaşından küçük çocukları olan kadınların çoğu, iş hayatında yer almakta ve çoğunluğu doğumdan sonra üç ay içinde işlerine geri dönmektedir (4). Kadınlar Türkiye'de çalıştıklarında, emzirme ve bebek bakımı konusunda değişiklikler yapmak zorunda kalıyorlar. Bu durum, işten çıkarılmaları veya statü değişiklikleri gibi kayıplara yol açabiliyor (5).

Amerikan Jinekoloji ve Obstetri Derneği (ACOG), emzirmenin sürdürülmesinde hayati bir öneme sahip olduğunu düşündüğü için ücretli süt izinleri, iş yerinde bebek bakımı (kreş) ve iş yerinde emzirme odalarının tahsis edilmesi gibi kadının ve bebeğin haklarını korumayı amaçlayan politikaların savunucusudur (1). Kadınların işyerinde emzirme molası ve emzirme odalarına erişimi olduğunda, 6 ay boyunca sadece anne sütü ile emzirme olasılığı 2.3 kat artmaktadır (1).

¹ Öğr. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, nese.yilmaz@omu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-6125-6291

almaktadır (11). Aynı yıl Resmi Gazetede yayınlanan “Analık İzni veya Ücretsiz İzin Sonrası Yapılacak Kısmi Süreli Çalışmalar Hakkında Yönetmelik” te de “işçi talep ederse, analık izni veya ücretsiz izin sonrasında çocuğunun okula başladığı tarihi takip eden ayın başına kadar kısmi çalışma izni alabilecektir” şeklinde düzenlenmiştir (12).

SONUÇ

Kadınlar, çocuklarını emzirme veya işleri arasında seçim yapmak zorunda kalmamalıdır. Emzirme desteği, herhangi bir iş yerinde, sektörde veya sözleşme türünde sunulmalıdır. Her kadın, hangi işte çalışıyor olursa olsun, en az 18 haftadan, tercihen 24 haftadan daha fazla ücretli doğum izni hakkına sahip olmalıdır. Ayrıca, işe geri döndüklerinde emzirme veya süt sağma için ücretli izin talep edebilmelidirler. İşe dönüş seçenekleri de gerekli esnekliğe sahip olmalıdır (9).

Ebeler, doğum sonrası hastanede çalışan annelere emzirme sürecine hazırlık için eğitim ve danışmanlık hizmeti sunmakta olup, evde de bu süreci devam ettirmelidirler. Çalışan ya da çalışmayı düşünen annelerin, iş yerinde emzirme ve yasal düzenlemeler hakkında bilgilendirilmeleri sağlanabilir. İş yeri emzirme desteğinin önemini vurgulamak için, işverenler veya kurum yöneticileriyle iş birliği yaparak farkındalık yaratılmalıdır. Çalışan annelerin iş, aile ve emzirme deneyimlerinin iyileşmesi, kadının eşi, ailesi, sağlık çalışanları, işverenleri ve toplum tarafından desteklendiğinde mümkün görülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Kim Jh, Shin Jc, Donovan Sm. Effectiveness of workplace lactation interventions on breastfeeding outcomes in the united states: an updated systematic review. *Journal of Human Lactation*. 2019;35(1):100-13.
2. Ayhan E, Ünsal A, Arslantaş D. Working in a paid job effects on breastfeeding in turkey: a qualitative study. *The Anatolian Journal of Family Medicine*.3(1):45-51.
3. Özilice Ö, Günay T. Emzirme ve sürdürülebilir kalkınma. *İzmir Dr Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*.8(1):1-7.
4. Resmi Gazete. *Umumi Hıfzıssıhha Kanunu 1930* (18/01/2021 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?mevzuatno=1593&mevzuattur=1&mevzuattertip=3> adresinden ulaşılmıştır).
5. Resmi Gazete. *İş Kanunu 1936* (18/01/2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/3330.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
6. Resmi Gazete. *İş Kanunu 1971* [18.01.2021]. (18/01/2021 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1475.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
7. Resmi Gazete. *Kama kurum ve kuruluşlarınca açılacak çocuk bakımevleri hakkında yönetmelik 1987*. (18.01.2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19658.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
8. Eren T, Kural B, Yetim A, Boran P, Gökçay G. Kadın hekimlerin emzirme deneyimleri ve yasa değişikliğinin emzirme üzerindeki etkisi. *Türk Pediatri Arşivi*. 2018;53(4):238-44.
9. Resmi Gazete. *Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik 2004*. (18.01.2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/07/20040714.htm> adresinden ulaşılmıştır).

Ebelikte Güncel Çalışmalar III

10. Resmi Gazete. *Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik 2013*. (18.01.2021 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?mevzuatno=18728&mevzuattur=7&mevzuattertip=5>.adresinden ulaşılmıştır).
11. Resmi Gazete. *Kamu Personeli Genel Tebliği, Doğum Sebebiyle Verilecek İzinler 2016*. (18.01.2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/04/20160413-10.htm#:~:text=657%20say%c4%b1%c4%b1%20kanunun%2029%2f1,hafta%20s%c3%bcreeyle%20anal%c4%b1k%20izni%20verilir.adresinden> ulaşılmıştır).
12. Resmi Gazete. *Analık İzni veya Ücretsiz İzin Sonrası Yapılacak Kısmi Süreli Çalışmalar Hakkında Yönetmelik 2016*. (18.01.2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161108-11.htm>. adresinden ulaşılmıştır).